Массо а махкашкара пролетареш, цхьаьнакхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГӀалгӀай обкома, Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган

(«СВЕТ») Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено - Ингушской АССР

№ 8 (8114). | ШИНАР, 10 январь 1972 шо. | Мах 2 кап. | Газет арадуьйлу 1923 шера дешна

РИТМИЧНО БОЛХ БАР — ХӀАРА КОЛЛЕКТИВА ДЕКХАР

Чекхдаьллачу пятилетка кьасара шу. Барригача советски нахаца цхьана дикача толамашца баьккхина декхар ю Нохч-ГӀалгӀайчен кьахьегамхоша а. Промышленни продукцина реализаци ярен керттера нидалехь арахецарехь шера план хенал хьалха кхочушдина. Планал совгӀа арахийцна миллионаш сомий мехала товарни продукци. 1970 шера хийцачул 8 процент дукхагӀа а кӀиданчу шера арахийцна продукци.

[illegible]

ДИКА ДӀАДОЛАДАЬЛ

[illegible]

Гудермесски района «Дружба» цӀерачу колхозан партийни организацин марксизм - ленинизман лаккхарчу школе массаш чулоцаш кӀорге болам ладугӀаршна болам тӀиенцам а чакхьюол занятеш.

[illegible]

ШоллагӀа шу ду Лаьмара Гермчохь юьртана 8 шеран школан директор, коммунист Межидов Султан Межидович шу школан пропагандист волу.

[illegible]

В. АСТАХОВ, пропагандист

СУРТА ТӀАЬ: С. Межидов.

ТВОРЧЕСКИ КЪАХЬЕГАРАШ

[illegible]

Л. ШАХОВА, В. И. Ленинан цӀерачу Грозненски механический чакхдоьккхуш завода

А. БАКАЛЮК.

КПСС XXIV съезда решенеш кхочашъеш

ЮРТБОАХАМА ПРОДУКЦИ ДАЬХЕННА — ДУКХАГӀА

1972 ШЕРАРА ШЕЛКОВСКОЙ РАЙОНА ЮРТА БОАХАМА КЪАХЬЕГАМХОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

[illegible]

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ ДӀАЙИЦА А ДИНА ШЕЛКОВСКОЙ РАЙОНА ПОКХОЗОЙ СОВХОЗОЙ КЪАХЬЕГАМХОЙ СОБРАНЕ.

БИЗЗА ПАЙДА ЭЦА ЮРТА БОАХАМА ТОРОНЕХ

1972 ШЕРАРА ГРОЗНЕНСКИ РАЙОНА ЮРТА БОАХАМА КЪАХЬЕГАМХОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

[illegible]

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ ТӀАЙ ЦАД ГРОЗНЕНСКИ РАЙОНА БОАХАМИ ШКАЛИИ СОБРАНЕ.

ШУ ДИКА ЧАКХДАЬЛАР

"Дика лер а диг чу хиза уйлаш а йитай дIадахна шера Суьнжерча мехкдаьтта доьхкарашта. Товарни продукцин реализаци ара шера план 101,1 процент кхочашдьаьй, планал совгIа реализаци яь продукци 200 эзар сом совгIа я. Дика лоархIабаьб ассортиментагIа продукци арахецара планах а: мехкдаьтта даккхара план 101,3 процент кхочашдьаьй, планал совгIа даькхад 18 эзар тонн гергга «IаьржаI доьтуь», попутни мехкдаьтта газ яккхара план 101 процент кхочашдьаьй, Даьхецна 3 миллион гергга кубически метр «сийнача доьгора» а луш. Къахьегама лесарле планагIчул 3,6 процент лаккхагIа я.

Плана социалистически декхарш кхочашдеча, массаза а санна, хьалха лаьттаб планал совгIа 15 эзар совгIа тонн мехкдаьттан 3 миллион гергга кубометр мехкдаьтта попутни газан ьыкха РИТС-1 мехкдаьтта доьхараш. Уж доккхий толамаш даьхад служба ерригача групповой, установкай операторий болх дика вIаштIехьбаьнна хиларах, массаза а, скважинай къаьларча фордерчар а тIехьа [бIарчача] шера цхьаьнаха скважина хьаийцаш буруьдеттарашкара), шоай хьекар ца кхоьдеш къахьегарах.

Мехкдаьтта дукхагIа даккхара доьттабеча хьоьсане тIехника толамаш даьхад мехкдаьттан гази дахара воккхагIвола оператор Махонько Владимир Сергеевич керте латтача № 68 йолча групповой установка коллективо. Цу установкера болх бен массаза а, царех ба операторий Гриценко Иван Прохорович, Горлов Павел Иванович, Макаренко Федор Петрович, Шестаков Александр Леонтьевич, Маковецкий Александр Николаевич, Волков Павел Иванович, Демьяненко Виктор Вениаминович. Уж ба уж ерригача «Суьнжанефть» мехкдаьттан гази долхачи управленин хьаькхача мехкдаьттан 25 процент мехкдаьттан 30 процент мехкдаьтта попутни газах хьакха тхо турпаваш. Деррина хьанар тIадахийта, са ца кхоьдеш доьйе хьа а карагIдаьнна хIама а дац цаI? Да, из вIаштIехьдаьнна технологически режим ниьса кхочашдаьр, шоай гIулакх дика довзар, дас сапие бIарг лакхар, групповой установкенча кIелд еттача ерригача скважинаш (уж 10 совгIа я) балхагIа тешаме даькхаш хилар бахьанаш долаш.

Мехкдаьтташ газ даккхара гIулакх — ше да, хIаьта мехкдаьтта ГОСТ-а белгалдарче уллешка а кхочадаьь, вай Даьхел халкъа болхама шина бензин, фатаген, даьтташ, кхийола продукташ яха потребителе из дIадахьийтаб — кху да. Из бехктехаме гIулакх кхочашдеш а мехкдаьтта кийчоеш потребителе — «Главтранснефть» КъилбаседаКавказан мехкдаьтта проводни управленина шакхламхаташ хьо ле ших. Цу управленина мехкдаьтта йоаттадара план 101,2 процент кхочаш а я, цехо планал совгIа дIадахьийтад 15 эзарнаш тIаь тонн мехкдаьтта, кул совгIа, планал тIех Вознесенски газ чакхйоахача завода Карабулакски производствана мехкдаьтта сийрда продукташ хьа дIахуденнад 3 эзар тонна дукхагIа мехкдаьтта. Ший дIахахьайта мехкдаьтта бахьан долаш дIадекх пхьакха хIама хиннадац потребителе. Цу цел шоай хьанар ца кхоьдеш болх бу мехкдаьтта кийчлеш дIаувааш болча операторашна Кортиков Владимирел Мкубелова Лидия Яковлевнаи, сварщика Зедрупна. Мехкдаьтта кийчдеча хана пайда эц мехкдаьттах хий дIакъостела ре бена практически балда дика аьттув боаккхаш йолча дисонаамах а хIаьта кертта мехкдаьтта проводийи трасийи оагIош тIо дуьйре туха IIезагдеча триполиесфосфат натрех а.

Мехкдаьттен газ даккхара хьаи кхочийгIача юкъе доккха дакха даьдаI планагIа 33 ремонт а езаш хиннера, метте 37 капитальни ремонт яьча скважинашта капитальни ремонташ еш цехо коллективо. Тоаьча скважинашкара 219,9 эзар тонн мехкдаьтта доьхкина. ЛеагIа даккха даьрцIа хиннача 92,2 эзар тоннана меттел. Ерригача бригадаша толамаш кхочашдьаьй шаьнни заданеш социалистически декхараш. Скважинашта капитальни ремонт ера хьаи дика цудешаьай мастерии Власов Владимир Петровичи, Воробьев Владимир Игнатьевичи, Суходолов Василий Петровичи, В. П. Баева кулгалдеча бригадии. № 17 йолча Карабулакски мастера В. П. Суходолова бригада скважинерча возвратни балхашта тегара сухал а баь, делем бийсвинев 20 тонн мехкдаьтта душ йола кIеж тохнийтай. Денлеи бийсвинев 20 тонн совгIа мехкдаьтта душ йола кIеж тохнийтай Ачалкерча № 126 йолча пхьтовлье мастера В. И. Воробьева бригада.

Скважинашта капитальни ремонташ еча бригадашка производстве хьалха латт буруьдеттараш И. Мальханов, И. Карагезов, Д. Мещеряков, П. Фомеску, буруьдеттарий гIонча Д. Петухов. Производстве хьалха латтарий къахьегам бахьан долаш цкьаннах дика лоархIаьйэ бригадаш цIенагIна пятилетка хьалхарча шера.

Пятилетка кийлка чу дика давана дуйла «Суьнжанефть» НГДУ электрикаша. Хьинар ца кхоьдеш цар къахьегар бахьан долаш электроэнерги тоаяра план шера 125,8 процент кхочашдьаьй, планал совгIа дIакхийцай 12 миллион киловатт электроэнерги. Электроэнергех пайда эцаш йолча ерригача объекташта кхочашдьаьча объемах яхок электроэнерги 1 миллион совгIа киловатт я.

Къахьегаме хьожам тел электромонтераша М. Щербакова, А. Карачевцева, электросварщика И. Буравлева, барзIалгIа плане та йола кхочашдьаьра итогагIа Къахьегама Шеча Байракха орден евна Костюченко Василий Терентьевич бригадир волча электромастерски бригада.

Лакха квалификаци йола кадраш предприятие не хилча производства эффективность лакхъе вIаштIехьдаргдоацилга а доаш, «Грознефть» объединене 1971 шера деша-курсовя комбинате балха тIера а баьнна шоай квалификаци лакхъьаьй 18 болхлочо, бригадин производства курсови системе лайщад 118 саго. Вай Даьхен мехкдаьтта институташка квалификаци лакхъьаьй инженерно-технически балхаш деча 2 болхлочо.

ХIанз мехкара институташка заочно дешаш вагIа 11 саг. Царех ба мехкдаьттен газ доаха операторий Ф. П. Макаренко, В. Т. Мещеряков, А. П. Ерош, А. И. Полковкин, РИТС-2 мехкдаьтта дебат юсте В. Г. Власова, дукха кхыбараш.

Заочно техникумашка деша вагIа 15 саг. Царех 9 саг — мехкдаьтта доахаш, тIоапашка даьлеш хьаллоаттаеш газ гулъеш операторий Б. Н. Нечаев, А. Махмыев, Д. В. Иванов, В. Н. Кирин, кхыбараш — Грознойски мехкдаьтта техникума.

Керда карагIдаьннараш производствена юкъе а кхухьаш, болхлой, гIуллакхерча дакъа ИТР-ий технически боерам лакх а беш, кердача 1972 шера кху а дукхагIа лаккхаргда оаха технико-экономически хьоккхамаш.

С. [illegible]
«Суьнжанефть» НГДУ [illegible]

ДИКАЧА ГIУЛАКХИЙ ИНИЦИАТОРАШ

1971 шера вай бетта динача Ерригсоюзни комсомольски собранешка КПСС XXIV съезда решенеш къоабалъяь тIа а нийса доахамболаш къоастадир хIара комсомольски организаци уж кхочашъера де доаргаш, «Пятилетка — ударни къахьегам, горвал, къонахчар кердалар» яхача патриотически яхье даькъа лоацаш хиннача комсомольскийра толамца чакхдоаккхад цIеслагIча пятилетка хьалхара шу. МалгIабика, Гудермесе городий къона болхлой «Пятилетка — диъ шера» яхача лозунгагIа къахьегаш ба, «ХIаман хьурмат ца деш цхьа ди дIалохийтаргдац» яха болам дIаболабаьб Грознерча мехкдаьттахоша, «Красный молот» завода токара П. Радькова яхе шера план 3,5 шера кхочашдьеьа даьна диъ ххайкарал хьал а лаьна дукха болхлой ба цIеслагIча пятилетка задание хана хьалха кхочашдьера къовсам лоаттабеш.

Кагирхой политически кхетаде къахьегама хьинара тIоагIа айна Ленински зачето. ХIараш къаьстта комсомольски планаш тIа а айна Ленински зачете дакъа лоацаш ба 77 эзар саг.

Ерригсоюзни Ленински зачета дIадахара кхочачадара къовсама хьинача республикарча 600 совгIа йолча комсомольско-кагирхой коллективаша, эзарел болча кагийча нахо мехкарамо хIара доаца лакха балла хьакилаш доаш, тIеххочашъяь шоай производственни задании.

«КПСС XXIV съезда решенеш кхочашдеча дакъача толамаш» ВЛКСМ ЦК цIерга кара тела цIа 2 байракх 47 комсомольски пхьакхара яхь лелаяро тIоагIа айнаб механизаторе комсомольски организацеш доахIан дьаь. Айнагирхой творчески инициатива, шера юкъе уж цIенагIча пятилетка заданеш кхочашдьера баьрина болеш.

80 эзар совгIа волча кагирхочо дакъа лаьцар «Социалистически яхь вIаштIехьйоаккхилга дIахо а тоадарах» бола КПСС Центральни Комитета сецам бувцаш республике хиннача собранешка. Цу собранешка комсомольцаша тайна предложенеш дарде а луш мероприятеш оттайир юкъьаммарча комсомольски организацешка.

«Пятилетка — ударни къахьегам, горвал, къонахчар кердадера яха массой болам кху а шерагIа боаржабара, из тоабь организаци тIагIерта болх беш хинний республика комсомольски организацеш.

Дика къахьегама хьехаман даьлаи ВЛКСМ обкома обласпрофсоюз положенешка хьежна социалистически яхь лелаяра гIулакх хьал а лоацаш вертерча дацаьс къахьегама оасарле лакхьяра тIетоIIа бола беш хиннача дукхача комсомольско-кагирхой коллективаша. Царех цаI а Старогрознойски буруьв латтача управление № 1 йолча установка къона коммунист Анатолий Маруля керте латта кагирхой коллектив. Буруь тохара шера кхин 1600 метр йолча бартайначи цу коллективо 2100 метр кIоарга буруь техад. Цар болх дика бар бахьан долаш графикал ма яу хьаьна скважинаш хьера балхаш чакхдаьлад. Из бахьан долаш 450 эзар сом кхоадаьд, царех 40 эзар сом буруь тохача хана материалаш кIезагIа йоахках. 1971 шера дика балхий кертах цу коллективо «Коммунистически къахьегама бригада» яха цIи еннай. Цар толамаш дика вIаштIехьдаьнна дар да заданеш шоай знания, кхайо хьаькъале а дакъа опыт хьеш а коллективо тIатергта къахьегаш хиларах.

Пятилетка комсомольски-кагирхой маршруташ хьеш дика толамаш даьхад Грознерча локомотивни депо Слибо Бориса кулгалдеча къонахчар смена, Машинахьаькъахой Грозненски отделене коллективаш сменашта юкъе яьпа хиннача социалистически яхье котбаьннаб уж. Цар чото е бела муха тIабака дIа-юха кхийла оттаеш составаш, 100 совгIа тонн кхоадаь доегор.

Грознойски химкомбината комсомольско-кагирхой сменаш арахецача продукци дикад дика хилийтара чакхдаьнначи шера цахаддаш къовсам доаттабаьб. Ништиа вIаштIехьбаьнна лелабаьна беллах шоай байнера. ХIанзкхьалха кхочашдьаьй комбинате шера план, хIаьта цкъха арахецача фенола печчадаллехен «Лекала знак» еннай.

Чакхдаьнна шу хана дар лакха тIехьашка ца боалаш дика хьувзаьмаш хиерьа республика юртарча комсомольско-кагирхой коллективаша.

Гудермесски района «Кавказ» яхача колхоза СССР Лакхехьарча Совета депутата Арсамбиев ЯрагIе кулгалдеча комсомольско-кагирхой бригада дика балха толамаш даьхад. Цар 400 гектар кхай тIара хIара гектарх тIара 34 центнер ялат даькхад.

Ишта дика къахьийгад чакхдаьнначи шера Урус-Мартана районерча Мичурина цIерагIча совхоза кагирхоша а. Ш. Аддамова кулгалдеча цу совхоза кагирхой бригада 220 гектарех хIаране тIара 374 центнер шекара свекла кхеьяй. Дика гIулакхаш карагIдаьннай Шелковской района «Червленский» колхоза жа лелдераштa, Урус-Мартана «Горец» яхача совхоза хьайбаш лелдераштa. Цу коллективай комсомольско-кагирхой бригадаш дика тIеххочашдьаьй шоай шера планаш.

1971 шера республике 30 эзар къона болхло вар «Коммунистически къахьегама ударник» яха цIи яккхара къовсам лоаттабеш, хIаьта хIанз из сий дола цIи лаьсн 4 эзар кагирхо ва.

Ягара тIехьа балха бIаьхача кагирхошта волчъоспа дара опыт шера йолхьаьна шоабаш гIуллакхаш лоттадеча республика дукхача коллективашка традици хинна дIаэттад. Комсомола комитеташа цу лоархIамеча гIулакха юкъе хьаь 3 эзар совгIа къахьегама ветеранаш доккха опыт йола болхлой. Царна ба республике массаненна дика бовзаш болхлой шоай сий даькха нах: «Красный молот» завода бригадир, СССР Лакхехьарча Совета депутат Н. Г. Рыжиков, Социалистически Къахьегама Турпал М. А. Ушакова, № 4 йолча СМУ комсомолийн бригадир Ш. Хаджиев, воккхагIа вола из Цу. Социалистически Къахьегама Турпал Н. А. [illegible] кхыбараш.

Коммунистически парте тIоагIа верригаш тIалоаттабеш а, лоархIаш а гIулакх да советски народа вайна толамаш бахьар, цара уж товарш дукхагIа арахецар. Парте дIадалар кхоъбий а деш республика комсомолийн организацеша кхоабарех мал беча организацешка 253 саг хьожавеь, коммунальни бохаме — 220, бытовой гIулакх беча — 200 саг.

«Хьайбаш лелдерга комсомола лоархIаме гIулакх» яха ВЛКСМ ЦК эхьалагIча Пленума бакь тIахьехам хьал а айна республика комсомольски организацеша дукха кагирхой, комсомольцаш хьожабир совхоз колхозашкен совхозашкен доахьар Iалашдара. Аьна доахьар кийчдеча хана дахьа лоацаш 120 кагирхой бригадаш звеньяш яр. Цар шоашта хьалхэхина оттаеь хинна декхараш толамца кхочашдаьд.

ХIанз республике чакхъдаьлаш латтача комсомола пленумашка, собранешка дог тIара къоабальяь вай парте а, правительства а чуреш арахьаьреш политика, цар шоай программа декхар лоархI КПСС ЦК ноябрьски Пленума решенеш [illegible]

Республика комсомолцашен кагирхошен хIанз социалистически яхь дIайоланьяй пятилетка шоллагIча шера заданеш толамца кхочашъяь СССР 50 шу дезара сийлена лакъьабахара.

А. ПЕНЬКОВ,
ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома секретарь.

СССР хьуни хьу чакхIоахачи промышленноста Московски (Подрезковски) даьчан тамех Iоакъаьша доакъеши деча экспериментальни [illegible] болхама кулгалхойн балха опытах лаьна КПСС ЦК-ас баьта оценама коллективо къахьегама хьинар тIоагIа айдаь.

Шера 25 эзар кубически метр гари 64 эзар чубически метрга кхоачаш Iоакъаш дукхагIа хьаьлга вIаштIехьдаьнна заводо, шоза лаккьенай къахьегама оасарле, вIоинтгеннад кулгашка хьега къа. Из вIаштIехьдаьнна партийни профсоюзни организацеша социалистически яхь кхетамца вIаштIехьъяьккхар, коммунистически къахьегама тIехьара болам хаддаьнза дегIаккхувлар, моральни материальни стимулаш нийса шоайла цхьана тарьяр бахьан долаш.

Дукхача кердача хIамай инициатораш ба завода куьталхой, цар хьаллоаи цахашкара техническ творчество.

Болхлой юкъера шина нохе йера 50 сом совгIа лакхдинад завода, хIаьта болх берш кIезигбеннай.

Производствера моттигаш кхи алсам ца йоахаш 1976 шера хьаьш йола Iоакъаш 65 эзарега дIахоачае хьина декхар тIайийад завода коллективо.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа): смена бригадир В. Н. Листочкин, воккхагIвола мастер А. Н. Соловьев, капаеттача машиний оператор Ю. Л. Авчурински. Уж ерригаш а хьинаре рационализатораш ба, керда хIамаш кIезигга юкъедихьадаш цар производстве вIаштIехьъяьккхараш оборудовани органьякха товараш.

В. Кувева сурт.
ТАСС фотохроника.

КЕРДА ТЕХНИКА БАЛХА ЮКЪЕНХУХЬАШ

ДIадахача шера пачкхьалкхен план дероттача хьоккхамашта толамца кхочашдьаьй хьаьар тха объединена коллективо. Из толам бакха аьттув баьлар керда техника балха юкъьенхуллабагIа. Цу хьакхе кIезигга болхаш даьхад. Масала, пхьайолча тIомаш тегача потокашта реорганизаци хьоь, изделий тайпаш кIезигдув унифицировании технологи юкъейихьай.

Соаги тха объединена предприятешка кердагIолча хIамаш техаьк оборудовани 200 единица балха юкъейоалаьй. Царех цхьарараш къоаше йоагIа. Уж а Оршански заводера хьита микоте 5 эзар го боакха 97 классагIа йола машенаш. ГДР ала хIамаш тега автомат — 8532. Иаь машина йоалхача цу тIехьавоча его гIо цу хана Iа еннаж программагIа хIама тег. Тай кхочашдеш из дIадахьта шера чам сат тIашна ца евеш на болх бу цу балха — деша галонато. Ишта цхьа ше еннаж чакхйоаллхай а Чехословакера — 323 машенагIа йола машен а.

№ 4 йолча хIамаш тегача цеха хIанз а тIехьа дIахьош да лакха оасарле йола хIамаш тега поточни линии оттаеш гIулакх. Из линии болх ба йолайлайтача тIехьагIа 30 процент лакхлоргьа цеха къахьегама оасарле. Вешта аьча, дукха а дукхагIа хадалеш арахецаргьа.

Укхаза белгалдаккха деза, из поточни линии дIаярагI е вала балха юкъехьош бараш цхьалнегара новкъостал ца дехаш тха объединена специалисташ ба. Дукха хенена хуолемаш деш латт йиьалагIча цехе. Масала, планови систематагIа переоборудовани ю, дийнахь сийрдагIа хуотйола тIама даьд, болхлой моттигаш кIезиг а еш вIенагIа хулийтала вIаштIехьдаьккхад. Массеха приспособлени оттаьй цехе. Цох йоля аттача а болаш къахьегама оасарле лакхъечий.

Объединена специалисташа Ростовера Iилма-тохкама института болхлоша цхьана берий баракъаш тега балха-хийа поточни линии оттаеь йоалаш латтIелаьцье вIаштIехьдаьнна керда оборудовани, аьттув болаш дика дIаоттаьй. ЛаьрхIIа дика шина баракъаш тега дукха керда оборудовани оттаьй. Вокъонцах керда поточни линии, болх ба йолалаи сетча хьачахье балха вахе 9 саг мигьа а шоллаш 70 процент дукхагIа хургьа арахеца изделеш, хIаьта баракъа тегара цIабода нах 14 процент йоллургба.

Ховш малиллара, керда резервани гуча а болаш лаьха пайда нийселга тоадар хилча доле гIулакх а доацаш лаьарво пайдинашка уттаду декхарих да. Цудухье кердача шера а ишта тераш тIабахийта леладу технически прогресс чакхйоаккхилга. Цу кийчьаца башха лаккьаьа хургди цIеслагIча пятилетка шоллагIча шера декхараш толамца кхочашдьаь. Уж пятилеткагIа дIайоахийта капитальни затраташ дукха еш ца йоллийташ къахьегама оасарле 38 процент лакхъе дега ба объединене. Цудухья даьрххIа 5 шера объединене кегIайовла комплексни перспективни план оттаьй. Къахьегама оасарле лакхьяра, балха хьалаш тоадара, баракъаш дикагIаш ховагIаш тегара, арахеца изделеш дукхеи тIе а вай мелла а арахецача дикагIйолча образецашта нийсса хилийтара, ишта кхийола болхха производствани лоархIам бола мероприятеш чакхъяха езаш а цу планагIа. Юкъагахье вай царех цхьаерраш.

Фасонах кеппаш-хIамай бараькъаш тега потокни линии кхочагIча шортале, кIаьанкий хаьаче тега лакха оасарле йола поточни линии йоьлагIча шортале оттаь йоахаргьа, ишта кх. дI. Дукха пайдане болаш даьа тха новаторашa, рационализаторашa. Соаги тайп-тайпара керда караш производствана юкъьахуллара 44 эзар сома пайда ба беваш кхалача 63 эзар сом кхоадаьа. Цу шера пайдана а йолаш 108 рационализаторски предложени балха юкъеIахьар. ДикагIа болча рационализатораша экспериментальни цеха болхлоша В. В. Криволова, В. П. Солдатенко 26—70 «А» моделах технологически конструкци вIашагIъеллар. Цо шера 8,4 эзар сом кхоадаьа. Р. Ф. Слесарева, Е. Г. Плотников, Р. К. Бабаджанова, Л. И. Барышникова чубоагIача творчески группа цхьаьаш кийчьяра технологи хийцар. Цу кердачох шера бола пайда 2,2 эзар сом эа. Ишта башха дика кердадар балха юкъедоаладир цхьоалагIча баракъаш тегача цеха мастера А. И. Силина а. Хьалхагlа а чем бaха ца бехаш пхоьлаш дIатегата вIаштIехьдаьккхад цо. Дуьцна дезаш 680 сома пайда барал совгIа цу гIулакхо мел аттача баьккхар къахьегам.

Цу тайпара дика масалаш кхи дукха а доаладе йиш я. Из болх баь Iоаьча опытаха производства торронахь хийка а кIбеш хIехо йодача хана шоай технически хьокхамаш кхы а дикагIа хулийтаргда тха рационализаторашa.

А. АЛЕКСЕЕВ,
Грозненски швейно-производственни объединена техническ отдела начальник.

КОЛЛЕКТИВА СИЙ ЛАКХА ЛОАТТАДЕРАШ

Нохч-ГIалгIай химически заводе дукха болхлой ба хьинаре къахьегаш а шоай завода коллектива сий лакха лоаттадеш а. Ишта болча болхлой цIераш йоакхача хана эггара хьалха цIи йоаккх завода воккхагIвола аппаратчика Терещенко Петр Емельяновича. Башха дика производственник, тешаме новкъост, общественник, аьле характеристика лу цар цунна. Уж дешаш вагтIера доагIаш кIоарга чулоацам болаш да. Цар тхьаькох завода коллективо из мишта доарII, цун мишта, сий ду.

Ше-шерIа даьна дац Петр Емельяновича сий. Цун бахьан да по ший хьинар ца кхоьдеш къа а хьегаш, дика толамаш дахар, новкъосташца безамеи Iнмерзаи, эшачоа гIо да из мичча хана а кийча хилар.

Цхьан дийнахь Петр Емельянович сихвенна болх беш воаллаш, цунна тIа а вехна цхьан болхлочо аьлар: шарови цхьан хьайро беча балха раьза, вац, цунна ду хинна а хи сона, хьо хьожаваьдар цунга. Цо из хьа ма аьллинге хайра Петр Емельяновича, вагахье сихве сихха ца хьоже завода ерригача коллектива балха Iотхьаьргдолаш гIулакх из долга. Цудухье ший метта лаьлла латта аппаратчик а кхета сихха шарови хьайра йолча вахар воа Терещенко. Массеха минут ялалехье хайра цунна цига хинна фуд. Сихха из дIа а даьккха ший боаромагIа болх бе йолаяьийтар цо хьайра. Из бахьан долаш тIоагIа баркал яхаш бар цунна цу участкера болхлой. Цхьабакьца, Петр Емельяновичa наьанор дар ший декхар лоархI, хIанз аьгча коллектива ший са сий яхача декхад къахьегаш ва из. Цо шийна болх беча нaха деча новкъостала лемии цу тайпара дукха масалаш доладе йиш я.

Шийтта шу совгIа да а Петр Емельяновича цу заводе къахьега. Цу шерашка дукха хувцамаш хиннад заводе, ишта цун балха тIа. Дукххьашта цига балха вена хана аппаратчико тIоачадаа хьожавир из. Шийта тIадаила гIулакх цIенна дикова не кхочашдергхилара къахьегара из тIера хилара гучаддьлар дукха из ваалехье. ХIана хара тIеххувча Терещенко цахаддаш деккйора ший балха гоавал. Цига болх беш хьо шу доаллашевье дишна тIехдинна экзаменаш дIа а шина воккхагIвола аппаратчик хилар цох. Ший новкъосташта хьоккхам тохаш къахьега вайлар из. Цох а кхочашбаь Iехаер Петр Емельянович. ВоккхагIвола аппаратчик волаш из болх беншакъьа из толамца керасрзайир слесара — расфасовщика говзал, цул совгIа шарови хьайрашта болх бе Iомавелар из. Цудухье цхьаьха участок аш химически заводе но болх ца беш цунна ца йовзаш. Мичча хана моллагIа вола специалист цIемогаш хинна а цкъ бахьан кийсдена балха тIера волле цун метте хIа а отта моллагIа болх бе йиш йолаш ва из.

Ше цига балха вена дика атташ специалистех хьалхйбаьй вов Терещенков. ХIанз уж балха тIа хьалха латташ ба, царех воккхаи ду цо. Царех ба аппаратчикаш Васкунаева Банит, Уляхьтан Мария, кхыбараш. ХIанз а тIехьа каст-каста шоай хьехархочунца дагабоалаш вуж уж. Юкъьанца балха вахача хана ер болх буургбий-тешх сона яхеш лаккьоаваш яр Васкунаева Банит. Цхьабакъьад, цунна ца йола буургбарах тешаш болайтеш дукха беседаш йир Петр Емельяновича Ванитийна. Везабалийтар цунна из из болх. Ишта по новкъостах деш болхлой хьалххебарах йола масалаш а дукха доаладе йиш я.

Хьинаре къахьегарал совгIа общественни балха тIа а дика лакъа лоац цо. Массеха шу да из баьараш деча цеха профсоюза месткома член вола. Общественни балха тIа мичча хана шийна тIа [illegible] гIулакх хIана кхочашду цо. Каст-каста болхлой къахьегама хьалаш тоадара, социалистически яхь дикагIа вIаштIехьъяьккхара дешаш дуьне уттаду цо профсоюза комитете.

Ишта къахьегача Петр Емельяновича завода болхлошта юкъе эггара хьалхарчарча коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи елар. Цу цIера сий лакха лоаттадеш хьовоагIа из. Юкъера лаьрхIача хIара сменагIа нормаш 130 — 140 процент кхочашдьо цо. Цудухье пятилетка хьалхарча шера план хена массехк бутт хьалха кхочашдийр вов Терещенков.

Даькача къахьегама толамашца хьежжа да цунна тайпа совгIаташ. 1969 шера цунна елар «РСФСР социалистически яхье отличник» яха сийлен цIи. Хьа Сийлен грамота хийий цунна, хIаьта шийна хилан совгIаташ, къахьегама кийчка тIа дIа а вахана йола берхаш дукха да. Юбилейни шера елар цунна «За доблестный труд» яха Ленински юбилейни медаль. ХIаьта сийлахьбоккха Даймехка тIом лаьттача шерашка къовдачал долаш йолcтагIех латарах елла цунна кхоалагIча степена Слава орден, Шеча Саькъа орден, цхьайтта медаль, кхийола совгIаташ.

Б. КОСТОЕВ.

Оаха даьр, де лерхIар

Ховш ма дарра 1971 шера мехкa бетта хиннача КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пленумо республика боахамашта хьалхашка декхар оттадаьд доакъара база тIоагI а еш хьайбаш лелдера отрасль дегIайоалаш. Цу даькъе цхьадоле гIулакхаш даьд тха района къахьегамхоша.

Района хIара специалисте, дIара къахьегамхочо дика кхетаду доакъара база дика ца хуле хьайбаш лелдера гIулакх дертIIе дIадахьа вIаштIехьдаргдоацилга.

КПСС обкома сецам везара юкъебоалабара района [illegible] ка лаьрхIа мероприятеш оттаьй, царга хьежача пятилетка чакхйоалаш боахаме доакаш чулоаттаду типовой помещенеш хургьа, дика вIаштIехьъаьккха доакъара база хургьа, доалургба хьайбай продукцега дIайода мах.

Цу мероприятеех хIанзале бархат даьннад. ДIадахача шера доакъар Iалашдеча хана района ерригача колхозашка къахьегамхой балхашера материальни моральни безам совбаккхара балха юкъе мероприятеш йоалайир. Цу гIулакхо вIаштIехьдайтар дIадахача шерашка хинначул дикка дукхагIа тайп-тайпара доакъар Iалашде. Ишта, тха вIаштIехьдаьннад 17554 тонн маша доакъар Iалашде, хIаьта цох 90 процент фермашта юхе хьагIа а хьа. Цул совгIа боахамешка 860 тонн силаж, 700 тонн силос я, тоаьа долаш да концентрированни доакъар а.

Цудухье довлаш чуслаллера тIехьагIа дукхагIа доача боахамашка цар душ йола шура лохьаллаяр, кхаьна совгIа да хьайбашта тIадаттаду дулх а.

ДIадахача шера шоаш даьлача къахьегама толамашта раьза хила йиш йолаш ба района колхозхой. Ховш мо дарра района хьайбашка латта карттора декхар да пачхьалкхента дулх доакъар. Планага хьежача 450 тонн дулх доакха дезача 512 тонн декхар ца боахамаша.

Дебадаьл района боахамашка хьайбаш а. ДIадахача шера цхьоалагIча кира дерригa 5332 эзар хьайба хиннача, уж шера цхьоалагIча кииаре 6716 эзар бежан дар района. Цун бахьан да хьайбаш юкъера ца даьйтараш уж дукхагIа дебадараш балха мисвейоалаьь ветеринарно-зоотехнически мероприятеш хилар. ХIаьта доакарча даьгIенашка доажа а дика дукхагIа дулх тIакхетийт доалана. Масала, 1970 шерана кийсхиа 77 тонн дукхагIа дулх тIаккийтар хьайбашта совик. Ала дезаш да шийта дIабода мах кIезигагIа а беш тIекхета дулх дукхагIа хуаргa. Бакъда, халоьаш нийслу хьайбаш лелмарча Iахьма хьалашка даьнна ца дахча. Из ховш ба тха района хьайбаш лелдараш. Доккхаргш вIашитталга хьежжа бехьа дегIа миэ эшалургбоаца леладу уж. Цудухья тха хьайбаш лелдерий вIаштIехьлоал шоаш тIайийна социалистически декхараш тIеххочашда. Доккхий толамаш даьлад дIадахача шера А. Шерипова цIерагIча колхоза пачхьалкхенга дулх доакъара хьаьальа. ПланагIа дIачудала дезар 600 центнер долча 634 центнер дулх дIачу а луш 139 процент кхочашдьаьйр пачхьалкхен задани. ХIара бIаь Iетта сих хьалхедар 81 Iаса, лаьлача Iасаш а шь хьайбаша Iа доаккхаргдоча дIаоттадир доакъар. Цу гIулакхо торо хулайтаргьа колхозага уж шерара план тIеххочашъе.

Ишта дика толамаш [illegible] КПСС XXII съезда цIерагIча колхоза хьайбаш лелдераша а. ПланагIа долча дезар 400 центнер долча 549 центнер дулх декхар пачхьалкхенга, бIаь Iетта тIехьара дьакъоастадир 96 Iаса, тоьал Iалашдир доакъар.

Дукха да цу тайпара хьехаме къалъийта боахамаш. Цхьабакъда, нийслуш да района [illegible] тIайийцача хьайбаш лелдараш царех бiаве пайда эшараш долча декхарий йоаттIача тайпара тарко ца еш доле боахамаш. Царех а колхозаш: «Путь к коммунизму», «Заветы Ильича». Цар кхочашдьаьйцац тIайийцаве моллагIа дулх декхара план. ХIаьта хIара бIаь Iетта тIехьара хьоагьоастаду Iаса 67—70 шера дов Iаса кхочачах хилара тешам балеш дац кийчаев доакъар а. Уж кхочачамбоацараш боахаме хилар бахьан да цу колхозий правленешка, кулгалхошка, специалисташ хьайбашта деча Iуналаш цар хьалацтеш йоаттIача тайпара терко ца енга, тIамьошаш ца лоаттабел.

Из дика хетаде дезе цар, хIана дьача цу тайпарча боахамаш юкъагIдаккха терлу ерригача района дулх декхара план кхочашъяргa а.

Дукха ба района хьайбаш лелдерашта юкъе дукххача хана дезз балха лакха толамаш доалаш хьабоагIа къахьегамхой. Царех да Къахьегама Шеча Байракха ордена кавалер Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутат Гериисултанов Джунайд, Къахьегама Шеча Байракха ордена кавалер Солуев Ибрахим, кхыбараш.

Массаболча кхочачане царьебахар хьайбаш лелдераш керда чу шера. ЦхьоалагIча ноябрь кийчьеь баьлар уж Iа даккхара доалае чуоттадеш йола помещенеш. Хьайбашта лаьрхIа хьалъь нердача тIамагIа йола 8 фермаш тIехийттай района фермашта. Цул совгIа хьайбаш лелдерашта чубаха цIенош, салаIа моттигаш а [illegible]

Дика вIаштIехьбаьнна ба агитпункташ болх а. ХIара дийнахь фермашка керда газеташ, журналаш, еш лекцеш, хул агрозоотехнически занятеш. Цу мероприятешa вIаштIехьлоалайт, общественно-политически кхетаме болх цхьы а лаьхбеш, шоаш тIайийна социалистически декхараш толамца чакхдахер мел лоархIаме да хьайбаш лелдерашта кхи а дикагIа довзийтала.

ЙиьалагIча пятилетка шоллагIча шера заданеш тоалла тIеххочашдьа ерригаш арах юг тайпа ба района [illegible]

Ш. ЧИЧУРОВ,
Назрай-Юрта района мотбоахама управлене начальник.

ПЯТИЛЕТКА ДIУБЕННА БОАХА ГIА

1971 ШЕРА ХАЛКЪА БОАХАМ ДЕГIАБОАЛАБАРА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ПЛАН КХОАЧАШЪЯРА ИТОГЕХ БОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР СТАТИСТИЧЕСКИ УПРАВЛЕНЕ ХОАМ

КПСС XXIV съезда решенеш кхоачаш а еш, кIаслагIча пятилетка хьалхарча шера план хаьал хьалха кхоачашъяра социалистически эхь йоаржаьча Нохч-ГIалгIай АССР-а къахьегамхоша дикка къахьегама толамаш даьхар 1971 шера дIахо халкъа боахам дегIабоалабеча, халкъа вахарах культурни хьал тоадеча.

Продукцена реализаци ярен дукхагIйола керттера изделеш арахецарён пятилетка хьалхарча шера план хаьал хьалха, 1971 шера декабрь бутт боаш кхоачашйир.

Республика халкъа боахама къаьст-къаьстача доакъоша паччахьалкхен план кхоачашъяр хьахьокх дIахорча даннеша.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

Продукцена реализаци яра 1971 шера план 101,3 процент кхоачашъяьй. Арахийца промышленни продукци 7,1 процент дукхагIа хилар 1970 шера арахийцачул.

Промышленноста керттерча доакъошка промышленни продукци арахецилга лаьхделар 1970 шерал ниедича ухх тайпара:

Мехкдаьтта доаха промышленность	—	7,5	процент
Газоюй промышленность	—	20,6	»
Мехкдаьтта чакхдоаха промышленность	—	12,1	»
Химически промышленность	—	5,6	»
Машинашъяи металлообработкай промышленность	—	7,9	»
Хьунех хьу чакхйоалаш промышленность	—	14,3	»
ГIишлой материалий промышленность	—	5,8	»

Предприятеша продукцена реализаци яра план кхоачашъяри арахеца промышленни продукци цегIеэхари хьахьокх дIахорча даннеша:

	1971 шера план кхоачашъяра процент	1971 шера план кхоачашъяр 1970 шера проц. ниедича
«Грознефть» объединени	100,6	106
Вознесенски газ чакхйоаха завод	100,4	122
«Грознефтехимзаводы» объединени	102	110
«Красный молот» завод	100,0	104
«Электроприбор» завод	102	112
«Пищемаш» завод	109	120
Г. Ахриева цIерагIара «Электроинструмент» завод	100,2	113
«Трансмаш» завод	100,3	108
Медико-инструментальни завод	100,0	110
Электромеханически завод	103	110
Грозненски ремонтно-механически завод	100,5	104
«Автоспецоборудование» яха опытно-экспериментальни завод	100,0	100,1
«Металлотара» завод	104	96
«Грозэнерго» районни энергетически управлени	102	105
Мебельно-хьун хIамаш ю «Терек» фирма	100,0	110
Ермоловски док	100,4	110
Ацетонови завод	101	107
Грозненски аьшкбетона конструкцей завод	100,1	108
Крупнопанельни цIенош ду завод	103	116
ГIишлой материалийн гIишлой индустрен Аргунски комбинат	92	2-зза
Назрановски трикотажни фабрика	86	189
Швейно-производственни объединени	101	106
Кога гIирс бу фабрика	67	77
«Консерплодоовощ» производственно-совхозни объединени	103	99,0
«Грозпищ» объединени	100,4	93
Дуах доаккха комбинат	106	106
Шура кийчъярех шурийн промышленноста управлени	105	112
ГIишлой материалий промышленноста управлени	103	100,5
Республика кхачан промышленноста Министерство	102 103	109 99,6
Моттигерча промышленноста Министерство	101	113
Довгора промышленноста управлени	110	106
Хьун боахама управлени	102	107

Ерригга республика хьалйоацача продукцена реализаци яра шера план кхоачашъяь хIаьа, цхьайолча предприятеша баьза пайда хIинабаш производственни мощностех резерваш.

Болат мехкдаьтта аппаратура, насосаш, пуржиний мегеш, херх хьекха хьу, кIир, аьшкбетона конструкцеш оттадаьаш, чухьа дуладаьн тIехьаьа дуладаьн барзкъаш, швейни изделеш, кога гIирс, дуах доаккхара, мерза шура, йий арахецара 1971 шера план кхоачашъяьяц.

Керттера промышленни продукци арахецар хьахьокх дIахорча даннеша:

		1971 шера хилар	1971 шера хилар 1970 шеран проц. ниедича
Мехкдаьтта	— эзар тонн	21633	107
Газ	— млн. куб. м.	4768	113
Электроэнерги	— млн. кат.-сахьат	3250	103
Болат	— эзар тонн	23,1	102
Мехкдаьтта аппаратура	— эзар тонн	14,6	111
Насосаш		864	92
ГIирс лаьсаре тIоарам лелхийта агрегаташ		65	104
Скважинаш карарзаьра йола цементировочни агрегаташ		431	103
Тракторни пенцепаш	— эзар	9,1	106
Трансформаторни подстанцеш		1372	115
Электрографически машенаш		1290	122
Электроинструменташ	— эзар	200	90
Аьшка пхьегIаш	— тонн	115	164
Пуржиний мегеш	— эзар	22	79
Шарикови авторучкаш	— млн.	9,6	100,3
Кирпичаш (колхозаша яь йоа каш)	— млн.	165	100,0
КIир	— эзар тонн	9,8	97
Аьшкбетона изделеш оттадаьаш	— эзар куб. м.	207	130
Хьу кийчъяр (колхозаша кийчъяьа йоацаш)	— эзар куб. м.	186	106
Херх хьекха хьу (колхозаша кийчъяр йоацаш)	— эзар куб. м.	65,9	68
Хьун гаьнаш плиташ	— эзар куб. м.	33,3	120
Мебель	— млн. сом,	11,2	112
ТIехьаьа дуладу барзкъаш	— эзар	60,6	36
Чухьаьа дуладу барзкъаш	— эзар	1882	117
Швейни изделеш	— млн. сом	39,8	107
Кога гIирс	— эзар шар	924	71
Бытови химе товараш	— млн. сом	2,9	125
Паччахьалкхен ресурсай беддеа дуах	— эзар тонн	17,8	108
Колбасно-ветчинни изделеш	— эзар тонн	5,5	110
Паччахьалкхен ресурсай беддеах лаьккха дулхдаьтта	— эзар тонн	1213	123
Паччахьалкхен ресурсай беддеах лаьккха генарий даьтта	— эзар тонн	5,8	74
Мерзача шурий продукци	— эзар тонн	50,9	104
КIоллаш	— тонн	1048	106
Кондитерски изделеш	— тонн	4089	108
Мааьхк маьккха бужоцча изделеш	— эзар тонн	70,8	94
Макаронни изделеш	— тонн	3836	99,0
Консерваш	— млн. условн. банка	102,1	92
Шекар-песок	— тонн	6923	90
Кемсех даьккха чагIар	— эзар декалитр	1378	112
Коньяк	— эзар декалитр	68,4	85
Ийй	— эзар декалитр	1064	104

«ДIахо а бахача наха кIоагIа хоаттаьш йола товараш дукхагIа Iадашлара» бола КПСС ЦК-и СССР Министрий Советеи совм кхоачаш а беш республика промышленни предприятеша дукхагIа арахийцар мебель, аьшка пхьегIаш, радиоприемникаш, швейни изделеш, бытовой химе товараш.

Культурно-бытови гIулакхашта цIагIа эцен товараш арахецара 1971 шера план 103 процент кхоачашйир, 1970 шера арахийцачул 16 процент дукхагIа арахийцар уж товараш соахх.

Цуница цхьана культурно-бытови гIулакхашта эшен бахача наха эшен товараш арахецара оттаяь планаш кхоачашъяьяц Гудермесски медицински инструментий завода, наха бытови гIулакхаш дечa Министерства предприятеша, «Металлотара» завода, кхыча предприятей коллективаша.

Промышленни предприятей коллективаша 1971 шера дукха мероприятеш чакхъяьхар арахецача продукце дикал лакхъяра, керда эргаяьхаш машенаш, оборудовани, прибораш арахецара.

Из ишта дале а цхьайолча промышленни предприятеша хIана а тIехьа арахеш саккхат долен доха дикал йолен изделеш. Царех я кога гIирс бу фабрика, Назрановски трикотажни фабрика, «Металлист» завод.

Керда техника производстване юкъехкаьарах, Iилман ларда тIа къахьегам вIаштIехьбаккхарах, производства технологи ерга а боахаш производстваца юкъехкаьарах, болхлоша, инженерно-технически болхлоша творчески хьахьегача дика толамаш лаьарах, производственни фондах дикагIа пайда ийбарах 1971 шера къахьегама оасарле лакхъяра план 102,1 процент кхоачашйир. 1970 шера хиначул 5,6 процент лакхъелар я, цу дахьа «Грознефть» объединене предприятешка — 11 процент, «Грознефтехимзаводы» предприятешка — 12 процент, «Пищемаш» заводе — 27 процент, Электромеханически заводе — 13 процент, Гудермесски медико-инструментальни заводе — 11 процент, мебельно-хьун хIамашъеча «Терек» фирме — 12 процент, хьун боахама управлене — 14 процент.

ТIIекхийттача продукцен 96 процент къахьегама оасарле лакхъяра четах тIаккхйттай.

ХIаьта а общественни производства эффективноста хьоккамаш цхьайолча промышленни предприятешка хIана а тIехьа доха да. 1971 шера республикерча 31 предприяте коллективо доккьай къахьегама оасарле 1970 шера хиначул.

Дукхача хема дена шекар доаккхача заводе, Назрановски трикотажни фабрике, крупнопанельни цIенош дена Аргунски заводе, кхыча предприятешка керда ерзаьяь производственни мощностащ, ка бахьан доаш кхалгъа боахама дIа ка луш йисай дукхача маьхера продукци.

1971 шера промышленноста предприятешта паччахьалкхен пайда баре оттаь хинна план тIехкхоачашъяьй. Цхьабакъда, цхьайолча предприятешка арахецача продукцега дIабола мах планагIа лаьрхIачул лакхагIа ба. Царех я «Красный молот», «Электроинструмент» заводаш, Ермоловски док, гIишлой материалий гIишлой индустрен Аргунски комбинат, Назрановски трикотажни фабрика, Грозненски консервни завод, кхыдараш.

Промышленни предприятеша, Iилма - техника институташа кхи тIа а дукха мероприятеш чакхъяьхай керда техникен дикагIйола технологи производстване юкъеяхьаро, Iилма-технически балхаш чаккхдакара. «Красный молот» заводе кара а ераьь арахеца йоланьй кхо миллиарда кубически метр газ йоккъаьра йола блочно-комплексни оборудовани.

«Электроприбор» заводе керда арахеца йоланьй «РЭМ-300» мо, иха ротационни электрографически аппараташ, «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни заводе кара а ераьь арахеца йоланьй грузови автомобилашта эша шиъ плунжерни гидравлически подъемникаш.

Цунца цхьана министерстваша, предприятеша кхоачашъяьяц керда техникен дикагIйола технологи производстване юкъеяхьара оттаь план. Царех а республика кхачан промышленноста, наха бытови гIулакхаш дена промышленноста Министерствой, автотранспортни управлене предприятеш, юрта боахама Министерства совхозаш, кхыдараш.

Технически прогресс ича хьацаре лакхъа лаьйад изобретателашеи рационализаторашеи. 1971 шера республика халкъа боахаме юкъеяхьай 12 эзар изобретени рационализаторски предложенеш. Цар паччахьалкхена шера 13 миллион сом пайда бу.

ЮРТА БОАХАМ

КПСС XXIV съезда решенеш кхоачаш а еш республике юрта боахама къахьегамхоша 1971 шера — кIаслагIча пятилетка хьалхарча шера, берригга шоай чимсарцегIбаьккха къахьийгаь юртабоахама продукташ дукхагIа кийчъяра, тIайна социалистически лекхараш толамца кхоачашдера йола мероприятеш чакхйоахаш хIахо а земледеле культура лакхъяра, кика вIаштIехьаьаьа чакхдаьхар юртбоахама балхаш, дикагIа пайда ийцар юртбоахама техникех хица лехнача лаьттаехи.

Мелла хоттама хьалаш ю хиннадале а (аьхки йокъаьа лаьтта яле а) республика колхозаша, совхозаша, кхыча паччахьалкхен боахамашe дIадахача шера хIара гектара тIара чудена буртиг боле ялат 20,6 центнера. цуа хьалхарча пятилетка шерашка юкъере лаьрхIаче хиннача хьуниьамаш 2,7 центнер дукхагIен хилар.

Ялат дIалийнача хIара гектара тIара чуйийцаш 22,9 центнер гуран дуа ялат, 36,6 центнер дуга. Хиш лехкача лаьтташкара хIара гектара тIара чуйийцар 25,4 центнер ялат.

Юрта боахамий масса йола тайпа керттера продукташ яхар ухх тайпара да:

	1970 шу	1971 шу	1971 шера проц. 1970 шерача
	Эзар тонн		
Ялата культураш	455,1	465,8	102
Цу дааьгна гурахь дуа кIа	275,7	288,6	105
Гурахь бут муьх	67,6	87,0	129
ХьажкIаш	60,2	36,8	61
Дуга	13,0	14,8	114
Ялатаборби культураш	13,9	17,7	127
Фабрични шекара свекла	153,0	141,6	92
Гидуьргаш	20,6	17,8	86
Коартолаш	59,2	39,0	66
Вельнадаьрша	140,8	123,1	87
Сом	49,0	41,7	85
Кемсаш	105,9	64,0	60

Республика колхозашкен совхозашкен 1971 шера 20,4 эзар тонн дукхагIа даьккхар ялат 1970 шера даьккхачул, вешта аьлча 5 процент, хIаьта Гудермесски района боахамашка 24 процент дукхагIа даьккхар ялат, Шелковской районе — 22 процент, Наурски районе — 21 процент, Грозненски районе — 16 процент.

Керда гIирсаш дерца, реконструкци ярах, мелиоративни балхаш чакхдахарах республикерча хиш деха лаьтташ дукха дукхагIа хилар.

1970 шера хиначарел хиш дехка лаьтташ республикерча колхозашка, паччахьалкхен боахамашка 5,5 эзар гектар дукхагIа хилар, вешта аьлча 5,1 процент, дерригга а хиш дехка лаьтташ 110 эзар гектар хилар.

Республике 23 эзар гектар сенк 20 эзар гектар ноксаш я.

1971 шера колхозийн совхозийн кхашка тессай 52,9 эзар тонн минеральни удобренеш, 258 эзар тонн органически удобренеш, дIа мел йалнача хIамаех 47 процента минеральни удобренеш йиллар, хIара гектара лаьрхIача тессар 34 килограмм минеральни удобренеш, 9 центнер органически удобренеш.

ДIаяллена гурахь курсболча хьуакъаьма дика лард еллар юрта боахаме къахьегамхоша. Гурахь юа культураш дIаерца зябь ахкарен [illegible] тIехкхоачадаьхаь. 1972 шера йолча ялата лаьрхIа дIадийнад 171 эзар гектар гурахь юа культураш, бIаьстан юхье дуаргдолча кIира лаьрхIа аьхай 171 эзар гектар зябь. ДикагIйолча агротехнически хана дIайийна аьхар гурахь юа культураш. БIаьсти дIае лаьрхIа ялата культураш, хьашкIаш йоацаш, пхи процент дукхагIа я 1972 шера дIае езаш хиннарел. Дика вIаштIехьдаьха чаккхдоаккх трактораштa, юртбоахама техникана ремонт яра балхаш.

Юртбоахама продукташ паччахьалкхенга йоакара 1971 шера план кхоачашъяр дIахорча даннеша хьахьокх:

	План кхоачашъяра проц.	1971 шера дехкар ца хилат 1970 шерачу проц. ниедича
Ялат	100,4	106
Цу дааьгна		
Гурахь дийна кIа	123	119
Дуга	143	159
Гидуьргаш	78	85
Шекара свекла	86	44
Тыьмка	119	88
Бахчеви культураш	40	87
Коартолаш	89	86
Вельнадаьрша	99,0	99,0
Кемсаш	[illegible]	90
Культурни сом	[illegible]	74
Культурни кемсаш	3-зза	116

Колхозийн совхозийн фермаш къахьегамхоша дIадахача шера дикка дукхагIа хьалхелар доннаш, кеа тIара салхазараш. Лакхйир цар продуктивность, дукхагIа шлийтар доаккхаш дола дулх, шура, фуаш, тха. Колхозашкен совхозашкен хьайбаш валовa продукци лаьхар 1970 шера хиначул 15 процент лакхделар соахь.

1972 шера 1-ча январе хича учетах колхозашкен совхозашкен ерра доахан хиннад:

	Эзар	1972 шера 1 январе 1971 шера 1 январе хиначул процент
Хьайбаш	145,3	104
Цу дааьгна детта доалаш	50,8	103
Хьакхарч	102,8	101
Жаи гаьаьрийн	572,0	103
Кеа тIара салхазараш	1115,8	113

Хьайбан продуктийн яхар колхозашкен совхозашкен лаккхдеед ухх тайпара:

		1970 шу	1971 шу	1971 шу 1970 шера проц. ниедича
Дулх	— эзар тонн	12,3	16,2	122
Шура	— эзар тонн	86,1	94,8	110
Тха	— тонн	2326	2560	110
Фуаш	— млн.	54,3	59,1	109

1971 шера хIара кхообача IетагIара аьккхар 2158 килограмм шура, из хуа 1970 шера аьккхачул 139 килограмм дукхагIа, хIара яккхача котама тIехьара гулдир 146 фуъ, цхьан устагIанна тIера даьккхар 4,6 килограмм тха, из хуа 1970 шера даьккхачул дукхагIа.

Кхообача доахан продуктивность лакхъяра даькъе дика къахьегама толамаш даьхар совхозаш: «Родина» — 3556 килограмм, «Юбилейный» — 2856 килограмм, «Советская Россия» — 2883 килограмм, «Ассиновский» — 3021 килограмм, колхозаша: Наурски района «Красное Знамя» — 3024 килограмм, Шелковской района «Красный пахарь» — 3013 килограмм, Сунженски района «Красная Армия» — 2971 килограмм шура яьккхар.

ХIара яккхача котама тIехьара Ермоловски птицесовхозе гулдаьа 189 фуъ, Сунженски района Кирова цIерагIча колхозе — 202, «Красная Армия» яхача колхозе — 178, Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхозе — 162.

Шелковской племовцесовхозе хIара устагIанна тIера даьккхаь 7,3 килограмм битаьа хьоаса бола тха, Наурски района «Красное знамя» яхача колхозе — 5,3 килограмм, Шелковской района «Коминтерн» колхозе — 5,7 килограмм.

Общественни доалашна доакъера баха кIоагIъяра а дукха балхаш даьа колхозашкен совхозашкен, из бахьан долаш дукхагIа хиннад доакъяра культураш дIайийна кхаш, дар хьуакъам дикагIа хиннаб, хIаьта кийчъяь доакъар а дукхагIа да.

Iаьнна доахан чуседдаш [illegible] (1971 шера цхьоалагIча ноябре) колхозашкен совхозашкен хIара бежана лаьрхIа кийчдаь да 12,6 центнер доакъар, вешта аьлча 1970 шера цу хана лаьхначул 2,1 центнер дукхагIа.

Хьайбан продукташ паччахьалкхенга йоакара 1971 шера план кхоачашъяр хьахьокх дIахорча даннеша:

	Планаш санна лаьрхIа Iа хIара 1971 шера план кхоачашъяр проц.	1971 шера яккхаш продукташ 1970 шера процент ниедича
Доахани кеа тIара салхазараш	97	107
Шура	100,4	108
Фуаш	101	108
Тха	116	122

Кеа тIарча салхазарий дулх доакара план 102 процент кхоачашъяьй. Масса тайпа хьайбан продукташ йоакара план кхоачашъяьй Ведана, МалгIабика, Наурски, Ножай-Юрта, Советски, Шелковской районаша.

Из ишта дале а республикерча цхьайолча колхозашкен совхозашкен кхоачашъяьяц паччахьалкхенга юртбоахама продукташ йоакара паччахьалкхен план кхоачашъяьр. Планаш соагIа доакх лаьрхIар а тIаьра дIалаьрхIача доахан, шура, фуаш доакара шера план кхоачашъяьяц Грозненски районо, доахани фуаш доакара план Сунженски районо, нитта Назрановски, Ачхой-Мартанеи районаша.

Планированеи экономически стимулированеи керда хьалашка 1971 шера республике болх бега яр 23 совхоз, «Скотопром» треста дерригга боахамаш.

Юртбоахама производство дегIайоалаяра дикка хьахийца яр капитальни вложеней. Дукха хьалйир хьайбаш комплексаш, производственни помещенеш, дукхача лаьттанашка хиш дийлар. ТIехкхоачашъяьй хиш дахара, лаьтташ хийчдара, доахаша, жена помещенеш хьалъяра план.

Из ишта дале а хьайбай помещенеш хьалъяра хьалийцача средстваех дукха даьа дисад пайда ца эцаш. Иштта пайда ийцабац хьаккхаршта, кеа тIарча салхазарашта помещенеш хьалъяра хьалийцача средстваех а.

1971 шера капитальни вложенеех пайда эцара план юрта боахаме 96 процент мара кхоачашъяьяц.

Цхьайолча колхозийн совхозийн боахама, финансови балха юкъе хьалха дIаьхача хана самоокупаемость кхоачашбоахарех дIадахана да.

Эсала лел юрта боахама продукташ тIаьттаккар, дахка ба кхашкара хьуакъам, хьайбай продуктивность, капитальни дIалахийтачуга хьекйа дал йол хьехулар, хьайбоаккхача продукцега дIадодар лаха да, цуда доахан дов, дахка бокъо йола доахан Iаькара дуса дукха моттигаш пийсху, из бахьан долаш лаха я юртбоахама производства рентабельность.

ТРАНСПОРТ

Къамбаседа «Юкъана» машинальийн Грозненски отделенека пенгъякхоашалана дикка болхба мовхьаш дIа-юха лаьхбарa 1971 шера план 103,7 процент кхоачашйир, пассажираш дIа-юха кхуьлара план — 104,6 процент. Мехкдаьтта продукташ чутоттара план 101,6 процент.

Отделене вIашагIа чала 1971 шера дIаихийтай 11,5 эзар беза мухь тIаболл поезд, царна вашаь соагIа дIа-юха дихьад 4,5 миллион тонн мохьаш.

МайоагIара вагонаш йоттар бахьан долаш мукъаьлийтай 6 эзар вагон. Локомотивай къахьегама оасарле лакхъяра шера задани 100,6 процент кхоачашъяьй.

Автомобильни транспортица мохьаш дIа-юха даьхара 1971 шера план 103,6 процент кхоачашъяьй. ДIа-юха дихьа мохьаш 1970 шера дихьерал 9,8 процент дукхагIа хилар дIадахача шера. Автобусашца пассажираш дIа-юха кхуьлара 1971 шера план 100,1 процент кхоачашйир, вешта аьлча 1970 шера дIа-юха бигарал 6,8 процент дукхагIа. Легкови таксеш ледара план кхоачашъяьяц. 1970 шера хиначул 22 процент лохагIа да цу даькъера хьохкам.

КАПИТАЛЬНИ ГIИШЛОШ ХЬАЛЪЯР

ДIадахача 1971 шера дукха балхаш даьд капитальни гIишлош хьалъеча. Хьал а эъ болх бе йолаялийтай цхьайола йоккхий промышленни культурно-бытови объекташ А. Шерипова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе парафинови цех, маркхала-бетонни завод, № 1 йолча гIишлой материалий комбинате кIир йоакха завод, Наурски винзаводе спирт доакха цех, шера эша эзар тракторни арикаш арахеца йиш йолаш мощность лакхйир «Трансмаш» заводе, иштта мощность лакхйир моттигерча промышленноста Министерства канцелярски хIамаш еча фабрикe.

Из иштта дале а производственни мощносташ болх бе йолаялийтара 1971 шера план кхоачашъяьяц. Эксплуатаце дIаяденза Грозвера бахача цIаьха кога гIирса ремонт ярен, кога гIирс барзи предприяте, МалгIабикера маьлб ю завод, внеплощадочни промышленни канализаци, очистни сооруженеш, кхыйола объекташ. Керттера фондаш бола бе йолаялийтара план таьнна кхоачашъяьяц йисай.

Ерригга республика хьалйоацача капитальни вложенеех пайда эцара паччахьалкхен план 88 процент мара кхоачашъяьяц. 1970 шера хиначул централизованни капитальни вложеней боарам 6 процент лаьхбеннаб, цу даькъе гIишлой-монтажни, балхаш дера 11 процент.

1971 шера оттайича хIамагIа де дахаш хиннача подрядни балхий план 99 процент мара кхоачашъяьяц.

1971 шера подрядни организацеша шоай низаца гIишлой-монтажни балхий план кхоачашъяр хьахьокх дIахорча даннеша:

	План кхоачашъяра проц.	План кхоачашъяр 1970 шерачул ниедича проц.
Республика ерригача подрядни организацеша	101	114
Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управлене	99	109
«Грознефтехимремстрой» трест	117	95
«Чечингсельстрой» трест	111	136
«Чечингазстрой» трест	100,6	108
«Чеченингушводстрой» гIишлошъю управлени	100	100

1971 шера хьалха санна моттигаш кийсъалар хьалъе йолаьа объекташ хьалъяь алаьалхьа материальни, ахчан, къахьегама ресурсаш дукхача объекташка, гIишлошъеча дIа-юха хьекхеш. Из кIоагIа Iаткъар шийн хиннахьа производственни мощносташ бола бе йолаялийтара, наха чубоаа цIенош хьалдара, капитальни вложенеех пайда эцара. ЛаьрхIаьагIа йола гIишлошъ объекташ шийн хиннахьа Iалашъяь материалашца, оборудованеца.

Цхьайолча объекташка вахдe вIаштIехьбаьккхаб гIишлошъярий къахьегам. ГIишлой-монтажни балхашка дIалодар лоалара задани кхоачашъяьяц, моттигаш ийсху машенаш механизмаш бола ма бен сана леттаьш.

КЪАХЬЕГАМХОЙ МАТЕРИАЛЬНИ ХЬАЛИ КУЛЬТУРНИ БОАРАМИ ЛАКХБАР

Къахьегамхой хьалаш тоадара дукха мероприятеш чакхъяьхар кIаслагIча пятилетка хьалхарча шера.

Республика халкъа боахаме къахьегаш бола болхлой, гIулакхера наь 8,4 процент дукхагIа хилар Юкъера лаьрхIача болхлойи гIулакххоша баьхен ахчан 2,7 процент лакха а луш 112 сомагIа кхаьчар, общественни фондашкара луш йола пренеш йоацаш. Пятилетка хьалхарча шера эгара лохагIа хинна ахчаш лаьхдир, машиналаьа транспорта болхлошта йола должностной окладаш, тарифни ставкаш лакхйир, юкъера лаьрхIача шига эшаш бола ахча 1971 шера каьлагIча ах шера 19,5 процент лакхагIа хилар 1970 шера ийдачул, юкъера лаьрхIача хIара балхаэшачо ахча боарам 181 сомагIа кхаьчар.

Къоаналла луш йола пенеш лакхдарал шера ахк тIа а дена дIадихна ахча миллион сомagIа сом да.

Пенсиш хьахадеча шерал шера дахь оттаяраьхи пенсеш тIатоадерзи колхозий членашта бола пенсешъярий доходеш 1971 шера шхьолагIча шийн дала шера расчетагIа лаьрхIача лекхденнад кхо миллион сом соагIа,

Нийсса шера ахчан доаххаш пятилетка хьалхарча шера лакхъеннай 8,6 процент.

Юкъера кхача а тIехьа дIалаьрхIача паччахьалкхен розничи товарооборотеи кооперативни торговлеи объем 1971 шера кхаьчар 454,9 миллион сомага, 1970 шера хиначул 7 процент лакхагIа а да.

Юкъерча кхачан план а тIехьа дIалаьрхIача паччахьалкхен розничи товарооборотеи кооперативни торговлеи шера план 99,9 процент кхоачашъяьй: цу даькъе паччахьалкхен торговле предприятеша 99,7 процент потребительски кооперацо 100,1 процент.

Цуд соагIа моттигашкарча рынкашкарча маьхах 1971 шера кооперативни потребительски организацеша 4 миллион сома маьхе доахкоепродукташ ийцар.

Республика къаьст-къаьстача торговле организацеша розничи товарооборота план кхоачашъяр хьахьокх дIахорча даннеша:

(Чакхдолалар 4-ча оагIо тIа).

ПЯТИЛЕТКА БIУБЕННА БОАХА ГIА

(Чекхдолуш. Долалур 3-гIа агIо тIа).

	1971 шерара розничи товарооборота объем (млн. сом)	Шера план кхочушдарна процент
Моттигера торгаш	179,9	100,4
Грозненски горпищеторг	42,4	101
Грозненски горпромторг	49,2	101
Грозненски гастрономторг	23,8	98
Универмаг	35,4	100,2
Гудермесски смешторг	9,3	103
Столовей, ресторанаш, кафе трест	16,2	100,8
Грознера машенаькъа станце ресторан	2,4	102
«Грознефть» объединене УРС	48,0	99
«Грознефтехнизаводы» объединене ОРС	28,5	100,7
Къилбаседа-Кавказа машенаькъа Грозненски отделене ОРС	14,5	97
Хьун боахама управлене ОРС	3,6	100,4
Мелиорацен хинбоахамен ОРС	2,2	102
Аптекоуправлене	3,1	102
Союзпечать	4,4	110
Книготорг	2,4	104
Горплодоовощторг	6,0	107
Респотребсоюз	143,7	100,1

1970 шера дёкхачул дукхагIа дехкад иккага дулх, дулхпродукташ, бараькъаш, мебель, радиотовараш, кхыдола промышленнии продовольственнии товараш.

Из нитта дале а, наха эпа трикотажни изделеш, тIоарсхан хьамчан хога гIирс, холодильникаш, фарфоро-фаянсови, эмалировайнe пхьегIаш кхочамхилла IаламтIьяна.

1971 шера моттигерча промышленноста предприятеша наха чIоагIа хотташ дола 20,2 млн. сома мехьа товараш арахийцар. 1970 шера арахийцачул 1,5 миллион сома мехьа, е 8 процент дукхагIа.

Пятилетка хьалхарчá шера дIадо а дегIадоаладир республике наха бытови гIулакхаш делга. Городашкен юрташкен бахача нaха дань бытови гIулакхаш 12,8 миллион сома мехьа да, е 1970 шера аьчарел 10 процент дукхагIа, юрташка деш дола бытови гIулакхаш 24 процент дукхагIа хилар. Бытови гIулакхаш дера, министерства, жилищно - коммунальни боахама министерства, моттигерча промышленноста министерства, юрта боахама министерства, доагора промышленноста управлене, республика кхыча ведомствай предприятеша тIехкхоачашьяьй наха бытови гIулакхаш дара шера плин. Ерриг республика хьанийцача бытови гIулакхаш дара план 100,9 процент кхочашьяьй, цу даькъе юрташка деча бытови гIулакхий плин 103 процент а еш.

Цхьан цхьана бахача наха бытови гIулакхаш дара план кхочашьяьй Грозненски кога гIирса фабрика —бахача наха кога гIирс барех ремонт ярех, туризма областной совето, респотребсоюза, кхыча ведомствашка.

Товарооборот дегIаалбарца, маьлахк наха ду гIулакхаш дукхагIа хиларца цхьана дIадахача шера наха сберегательни кассашка Iодилла ахча 12,3 миллион сом дукхагIа да.

Паччахьалкхен пачагIа хьахьожаьча средствай чотах 1971 шера хьалдаьд 135 эзар квадратни метр йола наха чубаха цIенош, 1970 шера аьчарел 20 эзар квадратни метр дукхагIа. Цул совгIа специсточникий чотах шера хьал а дань, эксплуатаце дIаденнад 26,7 эзар квадратни метр цIенош.

КооперацегIа хьал а дань эксплуатаце дIаденнад 11,7 эзар квадратни метр йола наха чубаха цIенош. Республикерча бия эзар дезала нерда вайяр Iодиллар цу цхьан шера.

Паччахьалкхен капитальни вложеней чотах хьалгьяьй 935 моттиг йола деша даха ха йоацача берий учреждениеш, 3416 моттиг йола ворхI школа (шерьярал совгIа). Городашкарчен юрташкарчен 12 эзар квартире чуйиллай сетевий кочеен газ.

Из нитта дале а, наха чубаха цIенош, школаш, больницаш, деша даха ха йоацача берий учреждениеш хьалгьяра наьи кхочашьяьиц, цу гIулакха хьахийцача средствах бизза пайда яйцабац.

Массанега а юкъера образовани яхххийтарга йовлаш я республикера общеобразовательни школаш. 1971—72 дешара шера республике яр 470 кийпахьара общеобразовательни школа, цига дешаш хиннав 266 эзар саг.

Цул совгIа боахлойи юрташкарча кагирхойи 64 заочни школашка дешаш хиннав 15 эзар боахло, гIулакхера саг, колхозхо.

Республика лакхерча, юкъерча специальни дешара заведенешка дешаш ва 27,1 эзар саг.

1972 шера цхьоалагIча январе денз республике хьайиллай Нохч-ГIалгIай Паччахьалкхен университет.

Массадола тайпа дешар дешаш республике 360 эзар совгIа саг ва, вешта аьлча хIора кхоалагIвола саг дешаш ва.

1971—1972 дешара шера юкъерча школашка цхьоалагIча классе (кийчон классаш це лаьрхIача) деша хьайнад 30 эзар бер, лакхерчен юкъерча специальнии дешара заведенешка дешаш ва 6200 саг. Уж дукхха дукхагIа ба 1970 шера хиннарел. Профтехучилищешка дешаш ба 14 эзар совгIа саг. Цхьайолча училищашка юкъерча образоване программагIа дешаш ба кагирхой.

1971 шера республикера общеобразовательни школаш чаккхьякхар 10,7 эзар кагийча нахех мехкарашех, вузашен техникумашен кийчваь 5727 лакхерен юкъера специальнии образовани йола специалисташ. Профессионально-технически училищаш чакх а яьла халкъа боахаме къахьега хьожаьбаь тайп-тайпарча професси бола 6300 къона болхлой.

Вузашка, Iилма-тоахама институташка, республика кхыча организацешка болх беш ва 1962 Iилман болхло, царех 25 Iилмай доктор, 344 Iилмай кандидат.

Республике я 9 миллион книжкий дола 384 массови, 235 технически специальнии библиотекаш. Къахьегамхоштa гIулакх деш 348 киноустановка я. Республика городашкен юрташкен бахача берригача нахага хIана яц аьнна телевизораш радиоприемникаш я.

ИйслагIча пятилетка хьалхарча шера дукха мероприятеш чакхьяьхай здравоохранени дегIайоалларан бахача наха деш дола медицински гIулакх тоадаран. Республике 2 эзар совгIа лорх 6,5 эзар саг юкъера образовани йола медперсонали я. Медицински гIулакх ду бахача наха 76 больница, 265 амбулаторе, поликлиника, 265 фельдшерски акушерски пункто, 87 кхалнахьан берайи консультацеша, кхыйолча дарбан-профилактически учреждениеша.

Бераш леладдаран дарна кхетам балран 27,2 эзар моттиг йола 312 берий боахамаши яслешш я республике.

Республике болх беш я боккхийчарнен бераштен лаьрхIа йола 9 санатори курорте, цига шоашта дарба дайташ хилар дIадахача шера 12 эзар саг.

Нохч-ГIалгIай АССР-е 1972 шера цхьоалагIча январга кхоачаш 1 миллиони бIаь эзара саг вах.

* * *

Пятилетка хьалхарча шера дахача толамий итогаша къаьста хьахьокх республика экономикин культурен дегIайоалларa дIахо а дика толамаш доахаш хилар.

Нохч-ГIалгIай АССР-a къахьегамхоша деррига шоай низаш оарцагIдаьхад пятилетка шоллагIча шера план хенал хьалха кхоачашьяран Советски Социалистически Республикай Союза хьаьа 50 шу дузача цIайна сийленца накъабахаран.

Нохч-ГIалгIай АССР Статистически Управлене.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

ЕВРОПА ОБЩЕСТВЕННОСТЬ КХЕРАМЗЛЕННЕН МАШАРАН ТIЕХЬА Я

11 январе дена 13 январе кхачалца кхерамален дешай хьакъехьа Брюсселе дагабоала вIашагIкхийтта хилар европейска мехкий викалаш. Цо хьакъехьар Европа кхерамален дакъера тайп-тайпарча общественни низаш беккткхам лакхлуш хилар, вай континенте тувча тайпара кхохкам лаьгIбара, машара, вIаши гIулакхаш лeладара тIехьара цар уйлеш лакхлуш хилар.

Брюсселя вIашагIкхетарий нерттера деккар дар европейски кхерамaленей вIаши гIулакхаш леладaрен тIехьарча общественни низия ассамблей кийчъяр. ВIашагIкхийттачо «чIоагIдир бельгийски общественни дейтелий группа оттаь нитта йола ассамблея чакхъяккхара идея европейски мехкий шеррача общественноста хьаллоацаш хилар. Форума юкъе дакъалоацаш хиннараш — Европа 27 мехка 200 гаргa йола викало-дийцар ассамблея укх шера хоьз болалуш гулъяра тIехьа.

Хургйолча ассамблея шеко йовцаш, дикка даьца доацарга Европе машар чIоагIбара гIулакха юкъе, гIо дерела тайп-тайпара социальни строй йолча паччахьалкхенаша вIаши леладу гIулакхаш дегIадоалладара, вIаши дуццар халкъаша кхетадара. Цуна цхьана цу ассамблеe гIо дерга кхерамален дешай дакъехьара Европа юкъара совещани сихагIа гулъяра — из къаьстта белгалдаьккхар Брюсселе вIашагIкхийттача.

«ХIанз хьахийнай вай континенте кхохкам лаьгIбара процесс дегIайоалларо эша реальни предпосылкаш йоах Брюсселе вIашагIкхийттарaшa хьаьча инициативни комитете заьявлене тIе. Европа мехкий правительствашен паччахьалкхен дейтелашен дерхI. Европа кхерамалени вIаши гIулакхаш лeладарен дешай тьыкъеьяра паччахьалкхен боаршера совещание кийчъярех гулъярех иекъашца уж проблемаш къовстов. Оаха дакъала юкц из иниципатива. Из совещани мехулла хьалхегIа хилара тIехьа да тхов.

Общественни низий ассамблея гулъеяга, массанека кетачох, кхерамзлени вIаши гIулакхаш леладарeх Европа юкъара совещани а сиита, укх шера йиш йолаш я Европа вахара эгачча нерддча хьалдокха, нердача политически тенденцешка диллача. Уж тенденеш этгара хьалха Советски Союза дунен халкъашта юкъера позицеши авторитета чIоагIъяларах хьахиннa результат. КПСС XXIV съезде тIайийца машара программа кхочашьеш советски паччахьалкхено беча аpaхьарча политика балхе результат я.

Ю. КОРНИЛОВ.

АНГЛИ: ГОРНЯКИЙ ЕРРИГЪЮКЪАРА ЗАБАСТОВКА

Англе шахташкара болх сецаб. Мехка еррига йоккхагIйола кIоpa боакка районаш — Къулбехьен Уэльс, Шотланди. Юкъерча Англе графствашкера чулаьцай 300000 гаргa волча горняка ерригъюкъарча забастовка. Шахтераш денал долаш гIайттаб. Шоаш дIадехараш кхоачашде чIарIо яь ба уж, этгара хьалха хаддаьза лакхлуча вахара хьалашка кхоачамхиллал хургдолаш алапи лакххар. Из дIадехар чIоагIа ийса да: укх тIеххьарча диъ шера Англе шахтерий реальни алапи хаддаьза лохлуш хиннад, къахьегама оасарле сиха лакхлуш хиннаяле а. Балха хьалаш хала а кхераме а долаше, английски горнякаш мехко этгара хIэзигагIа алапи дуча къахьегамхоех ба. Шоай вахара хьал IалашдарагIа кIирагIа доагIача ворхIе а дийнахь царех дукхагIбарий болх бе беззаш хул. Инкъаза шин сменагIа а беш. Нитта сов хала беш бола болх лерта цо юсашa хилаш: дукхьала дIадахача шера Англе венна бIаь гарга болхло, эзарнешта хала сакъдаш хиннад.

ХIанзара стачка — 1926 шера денз эггара къаьна заь кIорбоаккхача английски болхлой ерригъюкъарча забастовка — тешал ду Англера классови къовсам чIоагIгIа кхоххабенна хилара. Горнякий ерригъюкъара забастовка «Промышленностерча гIулакхий хьакъехьара» болхлошта дукъалара закон дукха ха йоацаш парламентaта гIолла консерваторий правительства тIайийцачул тIехьагIа хилар белгалдаккха доагIаш да. Профсоюзаш хьадда дукъал оттаь из закон, из хьадаьрашта кеттачох, даккарийла да английски къахьегамхой «юхаоал». Цхьабакъда уж кхерабе магенвар. Цунка тешал ду горнякий—Англе болхлой класса эггара йоккхагIчарех йолча цхьан отряда—ерригъюкъара забастовка хилар.

Забастовкaерша боххбе дагаьа чIоагIа кампани дIайоладай буржуазни пресса.

Цхьабакъда из жаиеар лайдаш яц. Шахтераш шоеш хьалломцаш хилар дIакхайкхадда мехка эггара йоаккхагIйолча транспортни квалифицирa йоццачен болхлой профсоюзо, машенистий, кочегарий профсоюзо, хьа профсоюзии объединенеша. Британски горнякий хIерагIа постлатеш яьхар профсоюзии дерригдунен федерацега советски шахтерашкаре. Цу болхлой барт-цхьоагIоно гIо ду Англе забастовка эш болча шахтерашта, монополистий консерваторий правительства болхлошта дукъаларча политикенех дукъалера этта болца къовсам дIахо бахьа.

А. МЕЛИКЯН.

БАРТ-ЦХЬОАГIО ХИЛАР КЪАЬГГА ХЬАХЬОКХАР

Укх кIирагIа Каире хилар Азеи Африкан халкъий барт - цхьоагIо организаце V конференци. Из яр цу шин континента халкъий икаш империализманен колониализманен дукъал, къам ший лоIамо хилара, социалистически мехкашцен дунен дакъашта юкъерча болмаши вIаши гIулакхаш лeладара тIехьа лоаттабеча къовсаме вIашагIтохара тIехьа прогрессивни низий эггара дукхагIа эшалаш хиннарех цхьа форум. Конференце белхе юкъе дакъа лоацаш хилар Азеи Африкан мехкий, социалистически мехкий 60 совгIа делегаци, царца Армянски КП ЦК секретарь А. Е. Кочинян нерта латта советски делегаци а йолаш, хIаьта наьта машара Дерригдунен Совета профсоюзий Дерригдунен федераце, хьыча дунен халкъашта юкъерча организацей викалаш а. Конференце дийцар империализма, колониализмака, неоколониализмана дукъалера, шинна а континента халкъий къамаш — мукъадахара болaмеш хьалладара хьакъехьара практически гIулакхаш.

Боккха политически лоархIам бола событи лаьрхIар Каирски конференцех дунен прогрессивни общественносто. ХIанз хьахиннача хьало тIагIертта дIадех дунен революционни болама ерригa отрядаш чIоагIъяр, антиимпериалистически болам лакхбер. Империализм дагалц тIом на беш ший позицеш хьахена, моллагIча а средствашца къамаш — мукъадахара болам бохебен тоIабен, социализма мехкехи кхыча антиимпериалистически низехи из къовстабе гIерт. Бакъда империализмиз уж еррига маневраш гIулакхаш дешаех а, доацаш халкъаш шоаш хортамукъа хилара тIехь лоаттабеча къовсаме гIа-тIо дукхагIа толамаш доах. Конференце къамальаш дальча делегаташа белгалдаьккхар хIана прогрессивни революцен юкъе, социализмаен империализмаден юкъе латто исторически къовсам ирболлача хьале империализмана кхы а хIама тохалургйола реальни тороаш хьахилар.

Конференце тIайийцар юкъара политически декларацн, къаьстта аьлча, цу тIа белгалдоаккх шоай лоIамо хилара къовсам лоаттабеча Азеи Африкан халкъаша лелаш гIулакхаш социалистически мехкий халкъашца, дерригача дунен тIарча демократически низаша цхьоаг а йолаш хилар, къамаша социальни хьакъехьа мукъадоалара лоаттабеча къовсамо котало йоаккхаргйола эггара тIехйола тешам хилар да. Конференца юкъе дакъалоацаш хиннараша могайпр США керто латтачи империализма низашта дукъал шоай алкара бокъонаш бахьан къовсам лоаттабеча халкъашцара шинна а континента халкъий бартцхьоагIо чIоагIIъяра тIаерзам революцеш а.

А. СТУПАК.

ПАТРИОТАШ ТIАТАIАШ ВА

Индокитаера халкъаш мукъадахара низий операцеш «дегIайоагIа дика вIаштIехьаьккха механизм санна», яхаш язду «Нью-Йорк таймс» яхача газето. Из духьал образно тардеш хIама дувцилга дац. Из Къулбехьен Вьетнама, Лаоса, Камбоджа патриоташа хьакаре лоаттабу къовсам шерра баржар бакъдар. Индокитая кхаь а фронте цхьан хана меккаш мукъадахара низаша тIагIертта ду тIемаш шерра даржара доаш дола тешал да. Котъаларга дог доадаш американски воаиеца сигал гIаьра тIемаш деш сайгонски эскарах, хIаьта нитта кхыча американски наемникай шерра пайда эцаш Вашингтоно леладаь гIулакх деха хилар.

Из цIаькха а бакъду Лаоса патриотически низаша доккхий толамаш дахаро. 12 январе Лаоса патриоташа дIалаьцар лоархIаме американски база, нитта США Централни разведывательни управлене вIашагIтехача а Iомадьча а ахчах оттадьча инарала Ванг Пао эскара штаб-квартира йола Лонгченг. Хьуна юкъе улла Лонгченг американски тIема советникаша йоаккхалургйола крепость лоархIар. Цунка тIаводаш йола моттигаш вараш болча оттабьеча салташа лорайора, американски авиаце хьал а лоацаш.

Бакъда Лаоса халкъа-мукъадаккхара эскара подразделенеша тIагIертта баьча тIема духьал лоаттаялахар не «крепость». Цхьан французски газето цунна дувзадеша белгалдаьккха махилара, американски авиаце дукхача шерашка хьадаьр патриоташа массехк дийнахь вIаштта хIама йийтта доладир. Из операци еча хана патриоташа лоархIама котало яьккхар мехка къулбехьа а: аьттехьарча низий йоккха группировка йоха а яь, бахача нахага дукхалга диллача Лаоса шоллагIа йоккхагIйолча города — Пакcана тIаводача моттигашка кхьчар уж.

Къулбехьен Вьетнаме дукъьал укх кIиран хьалхарча шин дийнахь 60 хIама тахар халкъ — мукъадаккхара низаша американски сайгонски эскарий гарнизонашта. Сайгона 9 километр мера гаьна йоаца моастагIчун позицешта атакаш йир патриоташа. Доазол дехьарча кепайовоно белгалдоаккхаш махиллара, цар укх тIеххьарча хина эггара хьалха дир цар тIемаш Къулбехьен Вьетнама столицана нитта юхе. Кхераенначa американско - сайгонски командоване сиха кхы а чIоагIала иис тIабахийтар Сайгона юхе.

ТIема инициатива патриотически низашка я Камбодже а. Цар хIама етташ город Креки мехка малхбоалера кхыйола чIоагIаь пункташи йитта йийзар моастагIчун.

В. ХАРЬКОВ. (ТАСС).

1967 шерара агресси бахьан долаш дIалайцача IарбиЙ территорешта тIа хаддаза террор лоаттаю израильски военщина. Бахача ваьха — IарбиЙ цIенош доххаду оккупанташа, кердача здаaней кварталаш хьалью, укхаза беха хошашбе сихбаь тIаккула израильски гражданаш.

Городе Газе стратегически плацдарм хьае гIерт Израиль. Джипаш тIеи броневикаш тIеи а багIаш города юкъе гIолла дани хохкаш лел салтий.

СУРТА ТIА: Газера израильски тIема патрулеш.

Камера Пресс — ТАСС.

СВЕРДЛОВСК. Уралмашзавода коллективо нерттерча продукцена нейсса арахец кухнии гарнитураш, дIагIа лелаш хIонаш, сувенираш.

СУРТА ТIА: тага чу латта кухнена лаьрхIа мебель.

А. ГРАХОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

БОККХА ТОЛАМ

ДоархIаме къахьегама толам баьрхаб укх кердача шера хьалхарча бетта Шелковской районе «Красный пахарь» колхоза хьайбаш лeладараша. Пятилетка шоллагIча шера хьалхарча квартале планагIа 107 тонн доккха дезача 180 тонн дулх дехьад цар.

Из толам баьккхаш къаьстта доккха дакъа лаьцар дулха лаьрхIа бъежа доахан кхоавача бола Iуша Павлов Василе, Худайбердиев Пахмамбета, Щеглов Василе. Цар кхьпне дулха лаьрхIа кхьбар 245 сиргIа. Паччахьалкхена дулха уж дIалуш хIара сиргIа юкъера доаза 360 килограмм дар. БелгалдаккхадоагIа 40 процент сиргIаш боарамал совгIа тоеша хиннилга а.

Х. МАГОМЕДОВ.

Мах бу центр хьалъяьй

ЦхьоалагIча микрорайоне шоаза вIаштIаръяь торговн центр хьалъ лъний. Цига служба хургья цу чу болх беш: продовольственни тика, столови, наха бытови гIулакхаш дара комбинат, библиотека. Цхьа моллагIа йола город миссел йоккха йолча цу микрорайоне бiдача наха эггара чIоагIагIа эшараш кхоачашлургда, технологически оборудовани дIаоттаь а кьина кастта торговн центр болх бе йолаелча.

Х. АРШМАТОВ

КЕРДА КНИЖКА

Нохч-ГIалгIай книжни издательство дукха ца йоаццаш шина а теха эрсий меттала арахийнаб А. Д. Никитина аьдаь «Доазара йола моша конвейер» яха брошюре. БIарчача шера хьайбахта, къаьстта доахана, моша доекъар хилийтара тIехь Iалама тоаламаш деш, цу тIехь Нохч-ГIалгIай юртбоахама опытни станце баьча практически балха опыт зувей, авторо дукхача шерашка къахьийгa хьехиилад из книжка.

Брошюрас дика новкъостал дергда республика хьайбаш кхоабеча боахамий болхлоштен специалисташтен цар хьайбаш бIарчача шера моашача доакъарца Iалашдара хьакъехьа.

Ю. ЮСУПОВ.

РАЦИОНАЛИЗАТОР ХЬАХУЛ

БерII шерара школа чаккхьяккхачул тIехьагIа, ший хьинера хьаькъали болхлой дезале довзар духьа, Октябрьски Революце ордена «Красный молот» заводе балха вера декъа лакхача дегIера дIаьита саг Вартанов Анатолий.

Балха венача хьалхарча дийнахь дола, цеце хьабеш мел хиннача балха эш боашьяеш, доваз гIерташ вар из.

Электрооборудоване, приборешта, цар схемашта школе деша вагIача хана а тIоуваар цул теркам. Къаьстта дукха езар цунна физика.

Уроке со вагIача хана, — дувц Анатоле, — бIарг тIера ца боакхаш лера аз физика хьехархочо классе досе тIа уттанеш нийсе схемаш, формулаш. Массанел а чIоагIагIа са уйла тIайоладо цига хьаготтiаш хиннача прибораштa. Физика еззачул тIехьагIа школа радиодезарий клуба хьинаргIо воле ваье хилар Анатолих. Цхьа радиоприемник вIашагIйоалла вIаштIехьдаьлао цуи. ЧIоагIа дог гIоадаьккхар цу гIулакхо, хIаьта а цо кураваккхавар из. Цул дезиз я: технически чоалхаерчуга кхача, нийсу халонаш эшае кхаш.

Цулухьа из чIоагIа тIамхувш со производствера чоалхане электрооборудовани, электроприборaш йовзара.

Производственни говзалий Iомеш ше воллеше а. 1960 шера чаккхйоаккх цо сайренара юкъера школа.

БIу а ца хьожабеш производство къайленаш йовзен цева. Ленеp производстванех ший мукъа даь хьинаорI дIанийсде хана бахьен долаш доацaча хана вахар, проробнотии хилар кунах, цул тIехьа — электромонтер.

Нитта дIадоладелар Анатоле къахьегама вахар.

Анатоле дика уйла ей бу ший болх, халоен болхлошкере ши хьаIомаяь опыт юкъе а кхуьб. Сайренарча школе 10 классе чакхъяьккха ваьлча, 1966 шера Московски энергетически институте заочни отделене деша воавe.

Шкй дешараш технически говзалий лакхъенарех дукхагIа тешаш бол производство. Нитта да ши закон, хьинаг дола, дукхагIа довзачох дикагIа бIуболаш. Цудухьа дукха ха яьлехьа заводе электролаборатори инженер-электрика бола ду Вартанова.

Цехий бокка йоккха моттиг дIалоацаш из электролаборатори, бакъда В. В. Капустянова кулгалдеча цу коллективо пайдани доккхий балхаш ду.

Укх тIеххьарча шерашка мехкашъеча заводешта лаьрхIа промышленносто арахеш IалаьмeтIе дукха керда, станокаш, кхыйола оборудовани. Царех полупроводникашца программни устройствашн тиристории йола дукхха а чоалхане электрически схемаш я, тха заводе болх беш, цу тайпарча оборудованена болх беш хала хIазига-дукха технически говзал йолаш хьал эзе болхло.

ХьадхагIа хана аха оборудовани 4-ча разряда электромонтера товеш, схема йовзаш хиннадале, хIана парг ца боараш боаццам кхоахьале да, цу балха шедц йола инженерни говзал ца хилар бехьан долаш.

Институте дешаш хилар бахьан долаш, электронни управлени, чоалхенера оборудовани тоеш, нийсъяь йоаллийтен харал совгIа схемашкара дика вIаштIехьа йоала моттигаш хуша а балла чкалаза иргйоеца керда приборaш хьае а хов цуна.

— Анатолий Владимирович, рационализатор из вай хьо, миштa хил Iа керда тоеш? — хаьттар аз.

— Тайп-тайпарча хьалашка чуйоас из уйла, — жоп делар Анатолий Владимировича, — дукхагIча даьъе балха процесса нийслу уж хIамаш, къаьстта цхьа чоалхане хала моттиг нийсьяьча, цига ю уйла, дагадох, хоражагIа.

Творчески балха гIо хиламаш шолла йоаккхий дуне а, авторе хьинарoх нагaтох гIехьаьнхайоах уж.

Цхьаьне нийслу, — дувц дIахо Анатолий Владимировича, — технически оагIонгахьара Iа нийсдеь чакхдаьккхачоа хIагага ца аьлча хьа а раьза ца хулаш.

Иzazа моттиг нийсьялеча, Анатолий Васильевич хьадача дешагIа бервал дергдоа кердадар дeка, ший а уйла е волалу. Цу гIулакха новкъостал ду консультаторо, дукха а тайпа технически литература дийша хилaро.

А. В. Вартанова хьалхй дагаделa тIехийсаче довлаль новеттере установкай пикосташта тIахьожаш лоаттабу дика прибор. Цо хийцар координатно-расточни станока тIема сохдале тIаларе системе.

Тха заводе дикка а ца Iеш кхачаье дIакьожача А. В. Вартанова рационализаторски предложенеш дола хьинаьна кхы дIахо де бол я...

ХIанз Анатолий Владимирович институте дешаш кхы тIа а Iомалуш ва. Ворхалгьыйлагай пятилетка шоллагIча шера чакхьяла оаа тема.

Рационализатор хьуна боккъонца вайна аьлча хаьдаа гучадоаа дай рационализаторан болам хьа ма белга а, уж царех шоай хьакъьалах хьинарош хьежия хьехуле а. Цу гIуллакха нерттерa дар моло ца ший ший хьакъьалин хьинари сарцагIаоенккилге доага а кхетаду.

В. ЛОБАНОВ,

«Красный молот» завода ВРИТИ начальник.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

18 январь

9.30 — Керданараш. 9.45 — Дешархошта «Деха тха каленга». 10.15 — Киноикъберхой клуб. 11.15 — «Музыкальни киоск». 11.45 — «Къоная эфире я». 13.15 — Телевизионни халкъа университет. «РСФСР-a Iалма». 14.00 — Эстрадни концерт. 14.30 — «Родом из комсомола» яха телевизионни документальни фильм. 15.00 — Керданараш. 17.00 — Берашта фильм. 17.30 — Спортивни хроника. 17.40 — Телевизионни кердахараш. (гIалгIай, эрсий меттала). 18.00 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 18.10 — «Советская Россия» газета сиагIат денича хоккеех бургац доазаш йола дунен халкъашта юкъера турнир. Советски Союз — Швеци. Ульяновскера трансляци. 19.00 — Миллионий ленински университет. Марксистско - ленински кхетамца дуне довзаш къахьегамхой вIаштIехьабахара дакъехьа бола КПСС-а лоархIам. 19.30 — «Тха дотта-гIий юмор». Телевизионни художественни фильм. 20.30 — «Ха». Информационни программа. 21.00 — Хоккей йола СССР-а чемпионат Ленина цIерагIча Центральни стадиона спорта дворецера трансляци. 21.45 — Эстрадни концерт. 22.25 — Керданараш.

19 январь

9.30 — Керданараш. 9.45 — Дешархошта. «Дешархой мутIарагIа бола». 10.10 — «Коммунисти хана». 10.40 — «Къилбаседа повесть» яха художественни фильм. 11.55 — «Эрсий Iа» яха искусства фестиваль. Хоздаш беш дола концерт. Съездий кремлевски Дворецера трансляци. 13.10 — «Протяжение» яха телевизионни документальни фильм. 13.30 — Керданараш. 17.00 — Дешархошта Спортивни къовсал. 17.30 — «КПСС XXIV съезде сошамаш кхоачашде. «Халкъа долча беркате» (нохчий меттала). 17.40 — «Колхозни архитектор» яха телевизионни фильм. 17.55 — Юрта хIара къахьегамхочуна механизатора говзалаш Iомае. 18.15 — Телевизионни кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 18.35 — Хоамаш, реклама. 18.40 — «Дийнахьа кхоазa беркалъ» яха телевизионни фильм. 19.20 — Шоана, бераш. 19.30 — 02 лаьдулгIаш я. 19.50 — «Король лир» яха художественни фильм. Хьалхара сери. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Къонал эфире я. «Публицист» яхача студе дIахьокха «Вахара маршрута» яхача телевизионни спектакля премьере. 22.30 — «ДоттагIаен ритмаш». Эстрадни концерт. Советски Союзеи Германски Демократически республикан художественни самодеятельноста коллективий выступленеш. 23.30 — Керданараш.

РАДИО

18 январь

6.30 — «Юртара Iуйре». 6.45 — Хоамаш. 7.30 — Хаоттам. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Общество а шене а (гIалгIай меттала). 8.40 — «Нохч - ГIалгIайчен къонгаш» яха литературни беседа (нохчий меттала). 9.15 — «Вай Даьхен арена» яхача циклацара передача. 9.25 — Илле а дотагIал долчарна концерт (нохчий меттала). 10.05 — Индустре боахе гIа (нохчий меттала). 10.30 — КПСС 24-ча съезда сошамаш кхоачашде. Хургйола Шелхадьттан район. 10.25 — Ачхой - Мартана районе атеистически болх вIаштIехьбаккхара хьакъехьа. КПСС Ачхой - Мартана райкома секретара Миновова къамаль (нохчий меттала). 16.45 — «Вай индустриальни моца». 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27—Керда хоамаш (гIалгIай меттала).

19 январь

6.30 — Концерт (нохчий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттам. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.30 — «Ленина вайтер». Серго Орджоникидзе йола очерк (гIалгIай меттала). 8.40 — Нохч-ГIалгIай патриотически цинаш. 9.15 — «Америка вIашагIкхийттача штаташ зуламаш дегIа доккхар», яха беседа (нохчий меттала). 9.30 — Рахманинов. Шопенгie концерт. 16.00 — «Дезала бедашта тIакхета пайда» яха передача (нохчий меттала). 16.30 — «Юртара вахар» (нохчий меттала). 16.50 — Парте планаш дегIаоттаду (гIалгIай меттала). 16.50 — НТИ. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 19.30 — СССР-а 50-шу лоарга. «Веке къонгаш» яхача Бековe рoмана хьакъехьа. 20.00 — Кагирхой вахар (нохчий меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гIолла Грозненe моргхаш а йолаш, цхьацайолча моттигашка кIезиг-дукха доа а делхаш, малхбоалехьара гIаьххьача боарaме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гIолла 11—16, Грозне 13—15 градус шелла йолаш хила я тарлу.

ДIахорча хьан дени цин буса моргхаш а йолаш, доадама йоачан а йолаш, малхбоалехьара гIаьххьача боарaме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура буйсанна 21—26, денонка 12—17 градус шелла йолаш хила я тарлу.

Метеостанци.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-61, 364061. Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-00; редактора зам.— 3-30-11; бекхтоалха секретара — 3-34-30; партийни вахара, культура, промышленносте отделаш — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-20; письмий отдела бухгалтерен — 3-00-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Розеане проспект 7/04.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный-61, 364061, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-00; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря—3-34-30; отделов партийной жизни культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства—3-42-20; отдела писем и бухгалтерии — 3-00-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/04.

СФ0512. Заказ № 304.